

AnletsBladet

NR 3

SEPTEMBER 2000

Ordföranden har ordet

Sommaren har gått. Kanske har vädret varit väl blött men nog gynnat släktforskningen genom innesittardagar.

Detta skulle blivit en rapport från ordförandekonferensen vid Förbundets Riksstämman i Linköping 25-27 augusti. En sommarförkylning satte stopp för deltagandet för min del. Vi får ta del av protokoll från densamma framöver.

Höstens aktiviteter börjar, som ni ser på annan plats, med gamla handritade kartor och vi hoppas på stor uppslutning från medlemmarnas sida.

Styrelsen har åtagit sig arrangera Regionalträff för släktforskarföreningar i regionen. Detta sker den 21 oktober på Hamra Gård.

År 1734 skedde en hel del lagförändringar, bl.a. angående upprättandet av bouppteckningar i 3 ex, varav 2 skulle insändas till Landshövdingeämbete för arkivering. För egen del tänker jag forska bland dessa och därmed träna på att läsa 16-1700-talsskrift som vi påbörjat genom vår studiecirkel. Kanske finns det några bland övriga medlemmar som vill ha hjälp med samma saker. Säg till i så fall.

Vi skall utöka vårt samarbete med biblioteken fr.o.m. hösten. Läs mer om det i Kalendariet på annan plats. Med hopp om en aktiv höst... □

A. Mattsson

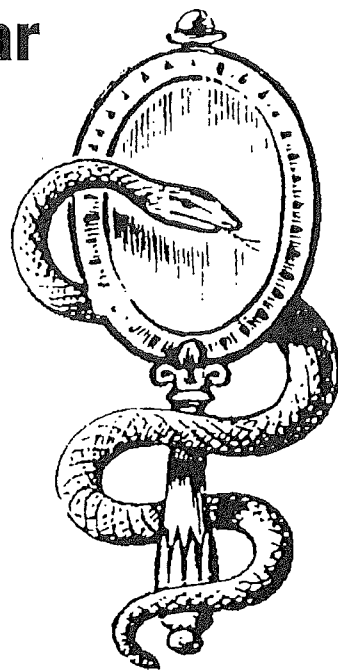
Doktorn berättar

Text: Hans Stedfeldt

Vid föreningens medlemsmöte den 26 april berättar Marie-Louise Nanryd om den forskning hon bedrivit med utgångspunkt från de berättelser om sin verksamhet som provinsial- och stadsläkare var skyldiga att skriva och lämna in enligt föreläggande av Collegium Medicum (dagens Medicinalstyrelse) från 1660-talet.

Hennes forskning omfattar tiden från 1799 till 1869 och berör ett område i norra Sörmland med Eskilstuna, Torshälla, Strängnäs och Mariefred som centralorter. Forskningen har mynnat ut dels i en bok "Doktorn berättar" dels i att hon blivit en ofta efterfrågad föreläsare. Forskningen har skett med hjälp av mikrofilmade originalhandlingar, vilka förvaras på Riksarkivet i Stockholm.

I sin framställning gör Marie-Louise Nanryd en sammanfattning av sin forskning och berättar om trånga, osunda bostäder, usla sociala förhållanden, svåra epidemier såsom smittkoppor, kolera, veneriska sjukdomar och barnsjukdomar som grasserar under den aktuella perioden. Hon berättar vidare om hur barnen svälter, om stor barnadödlighet och om superiet, som är en av anledningarna till de dåliga förhållandena bland de fattiga innevånarna i den här delen av landet. Men det finns redan tidigt ambitioner att förbättra sjuk- och hälsovården i landet. År 1804 införs allmän smittkoppsvaccination. Barnmorskorn får bättre utbildning och förutom den viktigaste uppgiften att hjälpa små barn till världen utför de även

vaccinationer, koppningar och åderlätningar. I förlösningssjournaler från tiden, som förs av barnmorskan, kan man notera att endast faderns namn finns infört, vilket tydligt speglar tidens syn på kvinnorna.

För apoteken gäller årliga visitationer som utförs av läkarna. Vägran att tillåta visitation kan medföra att apoteket stängs. År 1793 öppnas ett kurhus i Oppunda härad. Av journalerna från kurhuset 1799 framgår att veneriska sjukdomar dominerar bland patienterna. År 1855 inreds i Torshälla ett sjukhem med tre sängar för kolerasjuka. År 1868 beslutas om uppförande av länslasarett i Eskilstuna och lasarett i Strängnäs. Medlemsmötet besöks av ett 25-tal personer, som med livliga applåder visar sin uppskattning av föreläsningen. Marie-Louise Nanryds forskningsresultat i form av boken "Doktorn berättar" bjuds ut till försäljning och röner stor efterfrågan. □

FöreningsInfo

BOTVIDSBYGDENS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningens adress

Botvidsbygdens Släktforskarförening
c/o Hans Stedfeldt, Solbacksvägen 19
147 41 Tumba. Tel: 08-530 364 77

Styrelsen (riktnr. 08)

Ordf. Gunnar Lindström, tfn 778 08 49
V.ordf. Anita Karlsson, tfn 530 33310
Sekr. Hans Stedfeldt, tfn 530 36477
Kassör. Folke Pettersson, tfn 530 326 04
Ledamot. Bertil Nilsson, tfn 531 71833
Suppl. Göta Eriksson, tfn 531 714 12
Suppl. Arne Svensson, tfn 531 83659

AnletsBladet (Redaktion)

Hans Stedfeldt, ansv. utg. tfn 530 36477
E-post: hans@stedfeldt.pp.se
Arne Mattsson, red. tfn 530 37116
E-post: arkarma.mattsson@swipnet.se

Avgifter

Medlemsavgift 2000: 100:-
Familjemedlem: 50:-
Postgiro: 419 06 23-1

Om du flyttar...

Anmäl din nya adress till:
Folke Pettersson, tfn 530 326 04

KALENDARIUM

Om höstens verksamhet

20/9 Föredrag av Rolf Ottosson.

19.00 Gamla regionala kartor.

Broängsgården, Tumba.

Kaffe serveras från kl. 18.30.

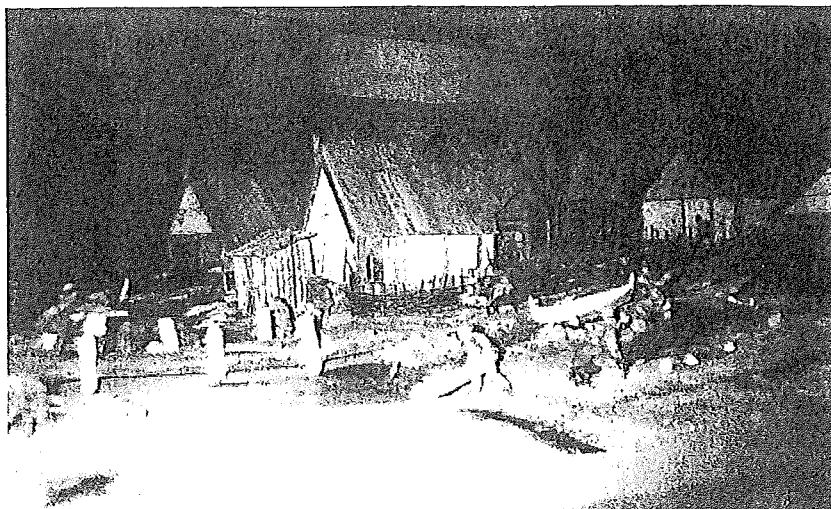
18/10 Tema: Släktforskning.

19.00 Hallunda Bibliotek.

Medlemmar och allmänhet
inbjudes till information om
släktforskning. Deltagarna får
tips om litteratur, information
om gamla handstilar etc.

Kaffe serveras från kl. 18.30. Kl. 19
visas filmen "Vägnamnen i Botkyrka"

22/11 Ej fastställt, återkommer med
mer information.

LÖRDAGEN den 20/5 samlades ett 10-tal personer vid Sturehovs ångbåtsbrygga för utflykt till Birka med båten Viktoria. Efter ca 45 minuters behaglig båttresa var vi framme och där guide mötte oss och visade runt på ön. Vår utmärkte guide berättade sakligt och med inlevelse om hur folket hade bott och levt under vikingatiden på Birka.

Vi såg också påbörjade utgrävningar som vi dock inte fick titta närmare på, utan mera på avstånd.

De flesta av oss besökte museet och många fastnade nog vid den modell som var uppbyggd och som visade

hur man antar att handelsstaden Birka kan ha sett ut under denna tid.

Efter vandringen och museibesök började det knorra i magen, så vi intog en mumsig macka med kaffe i serveringen.

Mycket nöjda med dagen antrade vi båten för återfärden mot Sturehov, där vi togs emot av en festkommitté - men det är en annan historia.

Synd bara att så få av föreningens medlemmar ställde upp vid denna utflykt.

Läs mer om Birka på nästa sida. □
Arne+Karin+Ann-Britt+Bror

Jag har inte tid...

Saxat ur Kristinehamn-Storfors Aktuellt i okt. 1989

Min farfars farfar arbetade tolv timmar varje dag, även lördagar. Det var en arbetsvecka på 72 timmar. Dessutom skötte han en trädgård med ett litet hus, var kassör i skyttelaget, brandman vid den lokala brandkåren, tenor och notskrivare i sångföreningen. Han klippte själv håret på sina sex barn, halvsulade familjens skor, högg åtta kubikmeter ved till vintern samt gjorde de mesta husgeråderna själv.

Min farfars far hade kommit ned till en arbetstid på 54 timmar. Han övertog trädgården och var också brandman. Likaledes var han medlem i skyttelaget, och i sångföreningen var han baryton. Men han hade inte tid att varken vara kassör eller notskrivare. Han klippte heller inte håret på sina fyra barn och hans vedhuggning inskränkte sig till: 1 m³ för han hade börjat elda med kol. Husgeråd var något man köpte.

Min farfar arbetade 48 timmar i

veckan. Också han sköter trädgården och är med i skyttelaget. Men han hade varken tid till sång eller frivillig tjänst i brandkåren. Hans två barn gick till frisören. Vedhuggning till vintern? Nej, men han gjorde lite slöjd då och då.

Min far är traditionstrogen och därför medlem i skyttelaget men han går aldrig dit. Han har slutat med familjeträdgården, det lönar sig inte längre och han har inga barn hemma.

Bränsle och kol till vintern? Nej, han har fått elvärme. Hur skulle han annars få tid till någonting i vår jäktade tid. Han arbetade ju trots allt länge 45 timmar i veckan.

Och jag själv? Jag har överhuvudtaget inte tid till någonting. Inte till att sjunga och absolut inte till ideellt arbete. Hur skulle jag kunna det med en så slitsam och lång arbetstid som 40 timmar i veckan! □

"Erik"

BIRKA är namnet på Sveriges första handelsstad, som låg på Björkö i Mälaren och hade sin blomstringstid ca 800-975. Staden var ett internationellt handelscentrum med kontakter såväl med Västeuropa som med arabvärlden (via de ryska floderna) och tillika centrum för Ansgars mission. I Rimberts Ansgarslegend finns uppgifter om livet i staden.

Den styrdes av en fogde med uppgift att leda försvaret och presidera vid tinget, varav man kan dra slutsatsen att staden utgjorde eget jurisdiktionsområde (=behörighet att utöva rättskipning).

I dess sydvästra ända, på Borgklippan, låg dess försvarsanläggning, borgen, befast med en fortfarande bevarad kullerstensvall. Själva staden, som omgavs av en delvis kvarstående jordvall, markeras idag av den s.k svarta jorden, som fått sin benämning av att kol, aska och avfall färgat den mörk.

Här har rika lämningar påträffats, såväl fornsaker som byggnadsrester, t.ex brända lerstycken från klinhus och tätning till timrade hus. Runt stadsområdet sträcker sig stora gravfält med enskilda gravar som fortfarande avtecknar sig som små kullar, av vilka mer än 2000 är bevarade.

Innanför stadsvallen finns dessutom två gravfält med ett annorlunda gravskick, som vittnar om kristet inflytande: de döda har jordats i träkistor eller träkamrar och i en del fall fått små silverkors med sig i graven. Största delen av fornminnesområdet inköptes av staten 1912 och vårdas nu av Riksantikvarieämbetet. □

Källa: Bra Böckers lexikon

Kom till Leksand och sök dina rötter!

SLÄKTFORSKARNAS HUS

Tel: 0247-12280, fax 0247-79 79 92

Hemsida: www.genhouse-sweden.com

- Vi har nu över 40 forskarplatser till förfogande!

- Vi har hela Sveriges kyrkoböcker fram till 1928 på mikrokort och kunnig personal till hjälp!

- Vi anordnar kurser i textläsning/släktforskning - ring och boka en 5-dagarskurs.

- Kontakta oss gärna för gruppbokningar (25% rabatt vid minst 25 deltagare) Helgerna öppet för grupper enligt överenskommelse. Ring alltid i god tid innan - salen kan vara fullbokad!

Öppettider: 13/6-11/8 2000:

Må-to 8-21. Fre 8-16.

14/8-maj 2001:

Må-fre 8-16 onsd, kvällsöppet till 21.

Hotell Moskogen är numera närmaste granne - när du släktforskar får du bo och äta hos oss till specialpriser!

Ex. 250:-/person i dubbelrum med frukostbuffé! Tel. 0247-14600, fax 14430.

Nu kommer den...

Sveriges dödbok 1950-1999

CD-skivan "Sveriges dödbok 1950-1999" innehåller persondata om alla som avlidit i Sverige under andra halvan av 1900-talet, totalt över 4.2 miljoner människor. Uppgifterna är hämtade ur offentliga dataregister och bygger på den officiella folkbokföringen. Sveriges dödbok är ett utmärkt hjälpmedel för forskare, myndigheter och företag.

Detta är den andra utgåvan av Sveriges dödbok, den förra omfattade åren 1968-1996. Den nya utgåvan är förbättrad på en rad punkter. Vi tror att vi har funnit alla relevanta och tillgängliga dataregister i Riksarkivet och Statistiska Centralbyrån som innehåller uppgifter om avlidna personer. Således är denna version förhoppningsvis en slutgiltig totalutgåva av detta omfattande material. Uppgifterna på CD-skivan bygger på data från inte mindre än 90 olika dataregister. Motsvarande siffra för den förra utgåvan var 16.

Följande uppgifter redovisas om personerna:

Personnummer för alla avlidna.

För och efternamn för dem som avlidit nov. 1970-1999.

Gatu- och postadress för dem som avlidit nov. 1970-1999.

Födelseförsamling för dem som avlidit nov. 1970-1999.

Dödsdatum för alla avlidna.

Dödsförsamling för alla avlidna.

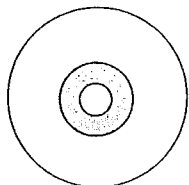
Tid (oftast datum) för civilståndsförändring för dem som avlidit 1950-51, 1961-1999.

Civilstånd för alla avlidna.

Systemkrav: PC med Windows 95 eller senare och 16 bitars färg.

Pris: 495 kr. för stödande medlemmar i Sveriges Släktforskarförbund (595 kr. för icke-medlemmar). Om du sänder tillbaka din gamla CD får du 100 kr. i rabatt (gäller under 2000). □

Källa: Angelägen 3/00

Anbyte i Bälunge, Uppland den 21/10

Du som forskar i Uppland. Anbyte ordnas för de som har forskning i socknarna som gränsar till Bälunge. Se sockenförteckning nedan.

Lokal: Församlingshemmet i Bälunge 1 mil norr om Uppsala. Tid: 10-15. (Uppsalabuss går varje halvtimme) Anmälan senast 5 okt. På anmälningsblanketten anges aktuell forskning inom området. Forskarkatalog delas ut vid anbytet. Närmare information utsändes till anmälda omkring 15 okt.

Kostnad 100 kr. som skall betalas vid anbytets början.

Ring Carina 018-377050 eller Solveig 018-370986 eller skriv till Torbjörn Norman, Puckvägen 16 740 30 Björklinge så sänder vi anmälningsblankett. E-post:

torbjorn.norman@post.utfors.se

DIS finns på plats med DISBYT-databasen. Björklingeföreningens databaser finns med, ca 40.000 personer i Björklinge-Harbo-Skuttunge-Vendel m.m. Iderstams material på mikrokort över bl.a Bälunge och Skuttunge.

Kaffe, te och smörgås (självbetjäning) finns tillhands under hela anbytet.

Anbytet gäller huvudsakligen socknarna: Bälunge, Börje, Gamla Uppsala, Harbo, Junkil, Skuttunge, Åkerby och Ärentuna. □

Björklingebygdens Släktforskarfören.

Vår förening är medlemsförening i

Sveriges Släktforskarförbund

Sveriges Släktforskarförbund verkar för att sprida kännedom om släktforskningen som *kulturfaktor, ideell rörelse och vetenskap.*

Kontakta gärna Släktforskarförbundet direkt: Box 30222, 104 25 Stockholm. Tel. 08-695 08 90.

AnletsBladet söker medförfattare!

Vi behöver material. Artiklar, korta eller långa, smånotiser s.k. "fynd" under forskningen m.m. Vässta pennan och skriv - tidningen är till för Dig! □

Redaktörerna

Att forska efter levande släkt

Nytt sökprogram i allmänhetens terminal "Basregister"

Av Matts Billgren

Vid varje skattekontor finns en *allmänhetens terminal*. Den är kopplad till skattedatabasen. Databasen omfattar bl.a alla levande personer i Sverige. Döda personer finns med så länge de är aktuella i skattedatabasen, vanligen under 10 år.

I denna terminal kan man utan kostnad forska efter sina levande släktingar.

Basregister

I Början av maj öppnade skattemyndigheten ett nytt sökprogram i allmänhetens terminal vid skattekontoren. Bland programmen kan man nu välja "Basregister".

När man söker i basregistret redovisas *alla* tänkbara personer som stämmer med de förutsättningar som man angett för sökningen dock högst 100 personer.

Har fler än 100 personer hittats visas inga förslag på personer alls. Man måste då göra någon form av begränsning av förutsättningarna, t.ex mindre postnummerområde.

Förnamn okänt

Med hjälp av basregistret kan man nu finna en viss persons maka/e och hemmavarande barn utan att veta deras förnamn, om man känner till familjens efternamn och adress och det inte finns andra personer med samma efternamn på den adressen.

Adress

Adressen måste vid sökning i basregistret skrivas in på samma sätt som den finns registrerad i basregistret, annars får man ingen träff.

Om *Ja* markerats för "Historiska uppgifter" kan man söka på en gammal adress om vederbörande flyttat efter 1 jan 1998. Då får man även uppgift om den nuvarande adressen.

Ibland har man till folkbokföringen anmält en adress dit posten skall sändas. Det är den adressen som redovisas i basregistret. Det kan t.ex gälla för en person på ett sjukhem eller ett dödsbo.

Postort

Nytt är vidare att man i stället för postnummer kan ange postort. Skriver man in Stockholm blir det sökning på postnummer 10005-19587, dvs på Storstockholms. Samma gäller för övriga storstäder.

Födelseid

En ytterligare nyhet är att man kan söka på delar av födelseid, t.ex de som är födda under ett visst årtionde, ett visst år eller en viss månad under angivet år. Århundradet kan även ändras. Tidigare kunde man endast söka på de som var födda en viss dag.

Efternamn obligatoriskt

Det enda fält som måste fyllas i är det vid söktillfället *gällande efternamnet*. Tidigare använda efternamn ger ingen träff.

Om nuvarande efternamn ej är känt för person som levde 30 juni 1991 kan folkbokföringen vid skattekontoret finna efternamnet, om man vet födelseid och förnamn.

För övrigt skriver man in i basregistrets sökbild de uppgifter man känner till. Det går att markera *fonetisk sökning*, d.v.s som det låter.

Svar och vidare till 908

I Basregistrets svar anges personnummer, namn och adress. Därefter kan man gå över till programmet "Personuppgifter" (bild 908) och söka vidare med hjälp av det erhållna personnumret.

Exempel:

908 451129-3218ENTER

908 000125+1981ENTER för den som är född 1900-01-25.

I svaret på bild 908 redovisas namn, eventuell markering av tilltalsnamn (asterisk före), nuvarande civilstånd, datum för ändring till nuvarande civilstånd och folkbokföringsförsamling, t.ex 14 80 20 Backa.

Övriga folkbokföringsuppgifter finns hos det skattekontor som personens folkbokföringsförsamling tillhör. Vil-

ket skattekontor det är framgår t.ex av SCB:s bok "Rikets indelningar"

Personnummer

För den som är 100 år gammal eller mer anges + mellan födelseid (ÅÅMMDD) och de sista 4 siffrorna. 18, 19 eller 20 behöver därför ej anges i bild 908.

Näst sista, nionde, siffran i personnumret är jämn för kvinnor och ojämn för män.

Tionde siffran är en kontrollsiffra. Om den saknas kan man pröva med 0 till 9 i bild 908, datorn anger om siffran är fel.

Tidigare sökprogram utgår

Sökrutiner i basregistret ersätter de sökprogram som tidigare fanns i allmänhetens terminal, bilderna 900 och 901.

Enligt uppgift kommer bild 908 också att så småningom försvinna, och ersättas med någon modernare sökmöjlighet. □

Det nya Kalendariet på RÖTTER

På vår hemsida, Nättidningen Rötter finns sedan slutet av januari ett nytt, interaktivt *Kalendarium*, där alla föreningar kan anmäla sina kommande evenemang. Då når de ut till alla Rötters läsare, vilkas antal besök nyligen passerade miljonen.

Föreningarna kan nå nya forskare med uppgifter om sina möten, anbyten, utflykter och vad det nu kan vara, och forskarna hittar lätt om det är något intressant på gång i den ort, man kanske tänker besöka ändå.

Om föreningarna flitigt utnyttjar det nya Kalendariet, som bekostats via de medel Rötters Vänner bidrar med, så hoppas vi att det ska hjälpa till att ännu mera öka aktiviteten på möten och annat. □